

Рославіцький В., студент
Центральноукраїнський національно
технічний університет
м. Кропивницький

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

«Забезпечення сталого розвитку людства – найважливіша проблема, що стоїть перед світовою спільнотою». Таку заяву зробила в 1987 році Генеральна Асамблея ООН. Від -41 тоді ці слова не втратили актуальності – концепцію сталого розвитку активно обговорюють і тепер. Світова спільнота розробила систему стандартів та рекомендацій щодо запровадження сталого розвитку, а саме: стандарт ISO 14000 у галузі систем екологічного менеджменту, Global Reporting Initiative (GRI) – рекомендації щодо звітності в галузі сталого розвитку, міжнародний стандарт із соціальної відповідальності ISO 26000, ISO 9001:2000 тощо.

Сталий розвиток ООН визначила основним напрямом розвитку цивілізації на XXI століття. Україна належить до тих держав, які зобов'язалися запровадити в систему господарювання принципи сталого розвитку [3, с.12].

Однією з ключових проблем на сьогодні є проблема соціальної відповідальності бізнесу, тобто його відповідальності перед місцевою громадою або суспільством в цілому. Можемо спостерігати неоднозначні процеси в цій галузі: з одного боку – зростання активності підприємств великого бізнесу, а з іншого – нерозуміння малими та середніми підприємствами ролі та значення соціальної відповідальності бізнесу в забезпеченні сталого розвитку.

Зародження ідей соціальної відповідальності припадає ще на XVIII–XIX століття, коли власники окремих підприємств брали на себе відповідальність за своїх працівників, керуючись при цьому власними релігійними чи етичними переконаннями. Одним із найвідоміших прибічників ідеї соціальної відповідальності був англійський промисловець, соціаліст-утопіст Роберт Оуен, який розробив проект покращання умов життя працівників однієї із прядильних фабрик у Шотландії та висловив ідею про необхідність державного регулювання соціально-трудових відносин на виробництві. Погляди Р. Оуена про необхідність державної регламентації соціальної відповідальності підприємців пізніше були розвинені французьким промисловцем Даніелем Леграном, який запропонував ідею про необхідність запровадження міжнародних трудових норм, які б визначали умови праці на заводах та фабриках.

Незважаючи на поширення практики впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) у діяльність окремих українських компаній, керівництво більшості підприємств усе ще не усвідомлює переваг від переходу на якісно новий рівень ведення бізнесу.

Вважається, що основними перешкодами на шляху України до сталого розвитку є обмеженість ресурсів, гострота проблем, пов'язаних зі складним періодом соціально-політичних і економічних перетворень, застарілі структура та низький технологічний рівень промисловості. Все це, безумовно, так, але

основною перешкодою сталому соціально-економічному розвитку України є брак соціальної відповідальності з боку державної влади, бізнесу і громадянського суспільства. Світовий досвід свідчить, що сталий гармонійний розвиток можливий лише за умови належного рівня соціальної відповідальності цих головних суб'єктів соціуму, насамперед бізнесу, враховуючи його провідну роль у суспільстві [2, с.109]. Незважаючи на складну економічну ситуацію в Україні, подальший розвиток вітчизняних суб'єктів господарювання усіх форм власності напряму залежить від запровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності. Варто зазначити, що під соціальною відповідальністю компанії розуміють її діяльність за трьома видами відповідальності: економічною (якість та безпека продукції і послуг, їх фізична й цінова доступність), екологічною (зниження рівня шкідливих викидів і зменшення інших навантажень на навколишнє середовище) та соціальною (інвестування у розвиток колективу компанії, реалізація зовнішніх соціальних проектів тощо). Враховуючи це, можна стверджувати, що корпоративна соціальна відповідальність є складовою корпоративного управління, а не просто функцією зв'язків із громадськістю.

Фактично корпоративна соціальна відповідальність – це політика і реалізація стратегії сталого розвитку компанії. Вплив соціальної відповідальності на привабливість бізнесу для інвесторів важко переоцінити: кожен інвестор, приймаючи серйозне рішення щодо купівлі пакетів акцій тієї чи іншої компанії, оцінює весь спектр ризиків, в тому числі екологічні та соціальні.

Управління бізнесом на основі принципів сталого розвитку допомагає не тільки поліпшити ділову репутацію та знизити ризики, а й підвищити вартість компанії в довготерміновій перспективі. З цією метою кожна соціально відповідальна компанія має намітити та виконати низку завдань, а саме:

- 1) налагодити взаємодію з зацікавленими сторонами або підвищити ефективність такої співпраці;
- 2) дослідити необхідність здійснення ефективних заходів з управління екологічними і соціальними ризиками та розробити плани їх реалізації;
- 3) визначити пріоритетні напрямки діяльності в сфері сталого розвитку; забезпечити відповідність соціальної стратегії корпоративним цілям компанії;
- 4) зміцнити ділову репутацію компанії, зокрема, підвищенням рівня прозорості діяльності в сфері сталого розвитку.

Відповідно, кожна компанія має спрямовувати свої зусилля в напрямку розроблення і реалізації стратегії корпоративної соціальної відповідальності (КСВ); формування регламентів компанії в галузі сталого розвитку; підготовки звітності в галузі сталого розвитку, яка відповідає міжнародним стандартам тощо.

Отже, кожне підприємство, яке планує довго та успішно працювати на ринку, має зрозуміти стратегічну значимість цієї роботи для стійкості свого бізнесу. Діяльність компаній у даній галузі необхідно здійснювати в напрямку побудови зрозумілих і ефективних відносин з регіональною та місцевою владою, громадянським суспільством. При цьому добровільна відкрита звітність дає компаніям змогу продемонструвати свою прихильність принципам концепції КСВ та сталого розвитку, стати прозорою для суспільства і надати значиму для неї інформацію в рамках корпоративної екологічної, соціальної та етичної результативності.

Отже, лише завдяки реалізації заходів з підтримки соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу та побудові стабільних партнерських відносин можна забезпечити сталий розвиток суспільства. Досвід розвинених країн переконливо свідчить, що реалізація концепції сталого розвитку на засадах корпоративної соціальної відповідальності спроможна дати вагомий економічний і соціальний ефект. Для України це чи останній шанс вивести країну з кризового стану, однак таке навряд чи можливе без наполегливої праці держави, бізнесу і громадянського суспільства [2, с. 115].

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що корпоративна соціальна відповідальність – це не лише відповідальність компанії перед працівниками та підприємствами, з якими вона стикається в процесі своєї діяльності, перед місцевою громадою та суспільством в цілому, а й цілісна філософія організації підприємницької діяльності, якої дотримуються компанії, що мають на меті забезпечення гідного рівня життя людей, збереження навколишнього середовища і, відповідно, сталого розвитку суспільства.

Література

1. Бас Ю. Корпоративна соціальна відповідальність та сталий розвиток. – [Електронний ресурс] / Ю. Бас. – Режим доступу: <http://www.stelmaschuk.info/archive-internet-conference/54-conferencia-1-11-2012/354-2012-11-01-06-57-27.html>
2. Лебедев І.В. Забезпечення сталого розвитку на засадах корпоративної соціальної відповідальності / І.В. Лебедев // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – №1 (139). – С. 106-116.
3. Охріменко О.О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / О.О. Охріменко, Т.В. Іванова. – К. : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 2015. – 180 с.
4. Харламова А.О. Корпоративна соціальна відповідальність необхідний чинник формування корпоративної стратегії / А.О. Харламова // Ефективна економіка. – 2012. – № 2.

Сокол Т.О., студентка
Центральноукраїнський національний
технічний університет
м. Кропивницький

ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ

Системна політична та економічна криза, в якій перебуває Україна наразі, висуває нові вимоги до функціонування та розвитку системи управління первинного осередку національної економіки – підприємства. Це вимагає перманентного пошуку шляхів адаптації функцій системи управління до складних економічних умов та впровадження новітніх форм управління.

Важливе місце у забезпеченні безпеки діяльності господарюючих суб'єктів належить контролю. Контроль розвивається та трансформується у міру зміни суспільно-економічних формацій.

У зв'язку з цим виникла нагальна потреба в підвищенні ефективності системи внутрішнього контролю, адже негайний пошук оптимальних рішень буде запорукою розвитку і вдосконалення теорії і практики контролю. Особливої